

Thời sự Thế giới
Chủ đề: Bình luận Kinh tế
Tác giả: Lars Hagberg/AFP
Người dịch: Mai Vân

Mỹ đánh Bắc Kinh bằng hiệp định NAFTA mới

Từ những lời đả kích công khai ngay trước lúc bước vào vòng hội đàm, cho đến vẻ mặt khó đăm đăm trước ống kính của báo giới, cách hành xử không mấy ngoại giao của ngoại trưởng Trung cộng Vương Nghị vào hôm qua, 08/10/2018 khi đón tiếp đồng nhiệm Mỹ Mike Pompeo tại Bắc Kinh quả là tỷ lệ thuận với sự ám ức của Trung cộng trước các đòn tấn công dồn dập của Hoa Kỳ trong thời gian gần đây.

Không chỉ áp [đánh] thuế trên hàng hóa Trung cộng nhập khẩu [cảng] vào Mỹ, không chỉ điều động Hải Quân và Không Quân tuần tra [tiểu] và tập trận trên các vùng biển Hoa Đông và Biển Đông bao quanh Trung cộng, hai nhà lãnh đạo số 1 và số 2 của Hoa Kỳ còn công khai lên tiếng tố cáo Bắc Kinh gây hại cho nước Mỹ.

Báo chí đã nói nhiều về bài diễn văn nảy lửa của phó Tổng thống Mỹ Mike Pence, vạch trần các hành vi của Trung cộng bị Mỹ cho là sai trái, hay lời cáo buộc Bắc Kinh của chính Tổng thống Donald Trump ngay trên diễn đàn của Hội Đồng Bảo An Liên Hiệp Quốc. Thế nhưng, mới đây, Washington đã lẳng lặng tung ra một ngón đòn kinh tế được cho là rất hiểm hóc nhắm vào Trung cộng làm Bắc Kinh phải nhúc nhếch: Đó là dùng thỏa thuận thương mại vừa ký với Canada và Mexico để hạn chế ảnh hưởng của Trung cộng, trước mắt là tại khu vực Bắc Mỹ.

Thỏa thuận NAFTA mới - USMCA [United State - Mexico - Canada Agreement]: rào cản đối với Trung cộng

Trong bài phân tích hôm 03/10, ít lâu sau khi thỏa thuận thương mại ba bên Mỹ, Canada và Mexico được ký kết, hãng tin Anh Reuters đã trích dẫn giới quan sát cho rằng “*hy vọng của Trung cộng đàm phán được các thỏa thuận tự do mậu dịch với Canada hay*

Mexico đã bị Hoa Kỳ đánh bật bằng một điều khoản trong thỏa thuận thương mại mới giữa Mỹ, Mexico và Canada, cấm đàm phán tự do mậu dịch với những nước không có quy chế kinh tế thị trường.”

Điều khoản này quy định rõ là nếu như một thành viên của NAFTA đàm phán tự do mậu dịch với một quốc gia không phải là kinh tế thị trường, thì các đối tác còn lại có thể rút ra khỏi thỏa thuận trong vòng sáu tháng và thiết lập thỏa thuận song phương của riêng mình.

Theo nhận định giới chuyên gia thương mại, điều khoản này rõ ràng là phù hợp với nỗ lực của Tổng thống Mỹ Donald Trump, hiện đang cố cô lập Trung cộng trên bình diện kinh tế, và muốn ngăn không cho các tập đoàn Trung cộng sử dụng Canada hay Mexico như là “cửa hậu” để đưa hàng miễn thuế vào nước Mỹ, trong lúc Washington [*Hoa Thịnh Đón*] và Bắc Kinh đang lao vào một cuộc chiến thương mại với những đợt áp [*đánh*] thuế ngày càng nghiêm ngặt hơn.

Theo điều khoản nói trên, các nước trong khối NAFTA mới được cải danh thành khối USMCA – tức là Thỏa Thuận Mỹ - Mexico - Canada, phải thông báo cho đối tác của mình 3 tháng trước khi đi vào đàm phán với các quốc gia không có quy chế kinh tế thị trường bị điều khoản cấm đoán.

Chuyên gia Derek Scissors, ở Viện American Enterprise Institute tại Washington, nhận định là thỏa thuận này cho chính quyền Trump quyền phủ quyết trong thực tế về mọi cuộc đàm phán thương mại của Trung cộng với Canada hay Mexico.

Và nếu nội dung điều khoản đó được lập lại trong những cuộc đàm phán khác của Mỹ với Châu Âu hay Nhật Bản, thì điều đó sẽ có thể giúp cô lập Trung cộng trong hệ thống thương mại toàn cầu, vì đó là hai thị trường quan trọng trên thế giới hiện nay.

Theo ông Scissors, “*đối với cả Canada lẫn Mexico, một thỏa thuận tự do mậu dịch giữa hai nước này với Trung cộng là một khả năng hoàn toàn có thể xảy ra. Dù khả năng đó không phải là trước mắt, nhưng rõ ràng là Mỹ đã có một phương cách ‘lịch sự’ để ngăn chặn, vì không một thỏa thuận nào với Trung cộng đáng để bỏ rơi một hiệp định Mỹ-Mexico-Canada vừa được phê chuẩn.”*

Theo nhận định của Reuters, như vậy là sau hàng tháng trời đánh vào các đồng minh phương Tây trên bình diện thương mại, chính quyền của Tổng thống Trump giờ đây đang có lời kéo họ cùng tham gia vào việc gây sức [*ép*] lên Trung cộng để buộc Bắc Kinh cải thiện cung cách làm thương mại, giải quyết vấn đề trợ cấp các doanh nghiệp Trung cộng, tôn trọng quyền sở hữu trí tuệ, phù hợp hơn với một nền kinh tế thị trường đích thực.

Thế yếu của Trung cộng

Trong thời gian qua, Bắc Kinh đã yêu cầu Tổ Chức Thương Mại Thế Giới OMC công nhận Trung cộng là một nền kinh tế thị trường từ khi thỏa thuận gia nhập tổ chức thương mại của Bắc Kinh hết hạn vào tháng 12/2016. Việc Trung cộng có được quy chế kinh tế thị trường có thể giới hạn rất nhiều những đòn chống trả của phương Tây trước hàng giá rẻ của Trung cộng.

Yêu cầu của Trung cộng đã không được Mỹ và Châu Âu đồng ý, với lý do là các khoản trợ cấp của nhà nước Trung cộng cho doanh nghiệp của họ đã tạo điều kiện cho việc sản xuất công nghiệp quá tải cũng như việc loại trừ cạnh tranh của nước ngoài... Các điểm này đã cho thấy rõ là Trung cộng vẫn chưa là một nền kinh tế thị trường.

Nhật báo Mỹ Washington Examiner, hôm 07/10 vừa qua đã không ngần ngại cho rằng với Hiệp Định NAFTA mới, chính quyền Trump đã tìm được một công cụ mới trong cuộc chiến thương mại với Trung cộng: Sử dụng các thỏa thuận tương tự như Hiệp định mới giữa ba nước Mỹ, Mexico và Canada (USMCA) để tìm cách hạn chế việc Trung cộng thương lượng các hiệp định tự do mậu dịch với các đối tác thương mại.

Theo tờ báo Mỹ, nằm tít ở cuối của bản hiệp định, trong phần nói về các thỏa thuận tự do mậu dịch với các nước không có nền kinh tế thị trường, có quy định là hiệp định NAFTA mới sẽ không còn giá trị khi bất kỳ một nước nào trong số ba thành viên của khối ký thỏa thuận mậu dịch với một đất nước, mà chỉ cần một trong 3 thành viên đánh giá là không phải là một nền kinh tế thị trường, ví dụ như Trung cộng.

Nói cách khác, Hoa Kỳ đã ngăn chặn trước việc Mexico và Canada ký bất kỳ một thỏa thuận thương mại nào với Trung cộng. Nếu hai nước này vẫn cứ xúc tiến thì Nhà Trắng có thể phá vỡ USMCA thành 2 mảnh song phương, điều mà ông Trump trước đây cho là nằm trong chủ trương của ông.

Tổng thống Trump muốn lập chiến tuyến chống Trung cộng

Giới chuyên gia về thương mại cho là họ chưa từng thấy một điều khoản nào như thế trước đây, ngay cả dưới dạng khái niệm.

Chuyên gia Gary Hufbauer, thuộc Viện Kinh tế Quốc tế Peterson ghi nhận: “Đây là một điều hoàn toàn mới mẻ trong một thỏa thuận thương mại”. Theo ông đó chính là “đòn Chiến Tranh Lạnh mới nhất mà chính quyền Mỹ tung về phía Trung cộng”.

Đối với các nhà phân tích, Trung cộng rõ ràng là đối tượng bị tấn công, vì nhóm từ nền “*kinh tế phi thị trường*” được sử dụng trong luật phá giá của Mỹ để chỉ Trung cộng.

Theo ông Dan Griswold, giám đốc tại Trung Tâm Mercatus, đại học George Mason, Tổng thống Trump đã tranh thủ việc Canada và Mexico cần duy trì quan hệ với Mỹ, để ngăn chặn không để cho họ liên minh thương mại với Trung cộng.

Đối với ông Griswold, tuy chưa thấy điều khoản này có lợi như thế nào đối người tiêu dùng ở Mỹ, nhưng cuối cùng thì những loại điều khoản này có thể có lợi cho Mỹ, nếu như có nhiều nước khác đi theo và có thể gây đủ sức ép để buộc Trung cộng thay đổi chính sách.

Chính quyền Mỹ đang cố đưa những điều khoản tương tự vào trong các hiệp định đang đàm phán với các nước có giao dịch với Trung cộng, như Nhật Bản chẳng hạn.

Nếu Mỹ thành công thì Trung cộng sẽ khó có khả năng luôn lách để né tránh các sắc thuế mà Mỹ áp đặt.

Đối với ông Hugo Perezcano Diaz, phó giám đốc chương trình Nghiên Cứu Luật Quốc Tế tại Canada, thông điệp mà Mỹ muốn gửi đến các đối tác thương mại rất rõ: Đó là “Mỹ không muốn họ thương thảo với Trung cộng. Và thông điệp gửi đến Bắc Kinh cũng rất rõ: Mỹ đang huy động các đối tác thương mại và lập một chiến tuyến chống Trung cộng”.

Nếu thỏa thuận USMCA bị phá vỡ vì một hay hai đối tác không tôn trọng điều khoản về *kinh tế phi thị trường* và đàm phán với Trung cộng, thì Mỹ sẽ sử dụng đòn bẩy của mình đã phá hoại mọi thỏa thuận mà nước đó đàm phán với Trung cộng trong khi đang phải thương thảo với Mỹ về một hiệp định nhằm thay thế USMCA.

Trong kịch bản đó, Canada hay Mexico sẽ thương lượng riêng rẽ với Mỹ và bị rơi vào thế yếu hơn là khi đàm phán về USCMA mà cả hai hợp sức đương đầu với Mỹ.

Các nhà phân tích nhận thấy là tuy USMCA chỉ liên quan đến Canada và Mexico, nhưng đó là một phần trong chính sách thương mại rộng lớn hơn mà Tòa Bạch Ốc muốn thực hiện để đối phó với điều xem là “hành vi ăn cướp”

Lars Hagberg/AFP

Người dịch: Mai Vân

Nguồn: <http://vi.rfi.fr/chau-a/20181009-my-lang-lang-tung-don-danh-bac-kinh-bang-hiep-dinh-nafta-moi-ok>.

Nguồn: Internet eMail by ddcb chuyển

Đăng ngày Thứ Sáu, October 12, 2018

Ban Kỹ Thuật Khóa 10A-72/SQT/ĐĐ, ĐĐ11/TĐ1ND, QLVNCH